

Miðvikudaginn 23. maí 1990.

Nr. 417/1988. **Sparisjóður Súðavíkur**

(Viðar Már Matthíasson hrl.)

gegn

Þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar

(Sigurmar K. Albertsson hrl.).

Gjaldþrotaskipti. Málshöfðunarfrestur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðmundur Jónsson, Benedikt Blöndal, Bjarni K. Bjarnason og Haraldur Henrysson og Gunnar M. Guðmundsson settur hæstaréttardómari.

Með áfrýjunarstefnu 21. desember 1988 skaut áfrýjandi til Hæstaréttar tveimur úrskurðum skiptaréttar Ísafjarðarsýslu, sem upp voru kveðnir 24. maí og 7. október 1988. Hann krefst þess, að hinir áfrýjuðu úrskurðir verði „ómerktil“ og málinu vísað frá skiptarétti. Þá krefst hann málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess, að hinir áfrýjuðu úrskurðir verði staðfestir og áfrýjandi dæmdur til að greiða sér málskostnað fyrir Hæstarétti.

Áfrýjandi krafðist frávísunar málsins í héraði. Úrskurði skiptaréttar, sem hafnaði frávísunarkröfunni, var heimilt að áfrýja til Hæstaréttar með aðalmálinu samkvæmt 17. gr. laga nr. 75/1973.

Kröfur sínar fyrir Hæstarétti byggir áfrýjandi á þeirri málsástæðu einni, að málshöfðunarfrestur samkvæmt 68. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 hafi verið liðinn, er mál þetta var höfðað fyrir skiptarétti Ísafjarðarsýslu. Hafi því borið að vísa málinu frá dómi. Hann vefengir aftur á móti hvorki forsendur né niðurstöðu hins áfrýjaða úrskurðar frá 7. október 1988 um efnisatriði málsins, standi synjun um frávísun þess óhögguð.

Bú Þórólfs Ingólfssonar var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði 15. júlí 1987. Innköllun til skuldheimtumanna var gefin út 16. s.m. og fyrst birt 31. s.m. Kröfulýsingarfresti lauk 30. september s.á. Hinn reglulegi skiptaráðandi vék sæti í málinu með úrskurði 14. október s.á. Hinn 24. sama mánaðar var sérstakur skiptaráðandi skipaður til að fara með málið. Honum barst skipunarbréfið 24. nóvember s.á. Samdægurs var bústjóri ráðinn að þrotabúinu til

bráðabirgða. Í febrúar 1988 voru skiptaráðanda og bústjóra afhent gögn frá rannsóknarlögreglu ríkisins um rannsókn, sem fram fór í byrjun september 1987, út af kæru um ætluð umboðssvik og tékkamisferli í skiptum þrotamanns við áfrýjanda. Skiptafundur í þrotabúinu var haldinn 3. mars 1988. Á þeim fundi var skiptastjóri kosinn. Á skiptafundi í búinu 17. s.m., þar sem m.a. var mættur lögmaður áfrýjanda, var ákveðin höfðun þessa máls og þingfestingardagur þess 7. apríl s.á. Bókað var, að málsaðilar væru sam-mála um þessa ákvörðun skiptaráðanda, og engin andmæli komu þá fram eða fyrirvari af hálfu lögmanns áfrýjanda um fyrningu réttar til málshöfðunar. Á það reyndi ekki, fyrr en höfð var uppi frávisunarkrafa í greinargerð hans, sem lögð var fram 10. maí s.á.

Þegar virt er það, sem að framan er rakið, verður eigi talið, eins og hér stóð á, að sex mánaða frestur samkvæmt 68. gr. gjaldþrotalaga hafi verið liðinn, er mál þetta var höfðað.

Samkvæmt þessu ber að staðfesta hina áfrýjuðu úrskurði og dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð:

Hinir áfrýjuðu úrskurðir eiga að vera óraskaðir.

Áfrýjandi, Sparisjóður Súðavíkur, greiði stefnda, þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar, 60.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður skiptaréttar Ísafjarðar 24. maí 1988.

Mál þetta var tekið til úrskurðar um fram komna frávisunarkröfu varnar-aðilja hinn 17. maí 1988 að loknum munnlegum málflutningi.

Í þessum þætti málsins krefst varnaraðili, Sparisjóður Súðavíkur, þess, að málinu verði vísað frá dómi.

Sóknaraðili, þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar, krefst þess, að frávisunarkröfunni verði hrundið og að varnaraðilja verði gert að greiða sóknaraðilja málskostnað í þessum þætti málsins.

Tildrög málsins eru þau, að með úrskurði skiptaréttarins, uppkveðnum hinn 15. júlí 1987, var bú Þórólfs Ingólfssonar, nafnnr. 9717-6566, Stórholti 11, Ísafirði, tekið til gjaldþrotaskipta. Hinn reglulegi skiptaráðandi á Ísa-firði vék sæti við skiptameðferð búsins með úrskurði, uppkveðnum hinn

14. október 1987. Með bréfi, dagsettu 24. sama mánaðar, var Ragnar Halldór Hall borgarfégeti skipaður til að fara með skipti á búinu, en bréf þetta barst honum hinn 24. nóvember 1987.

Hinn reglulegi skiptaráðandi á Ísafirði gaf út innköllun til skuldheimtumannna búsins þegar hinn 15. júlí 1987, og birtist hún fyrri sinni í Lögbirtingablaði, sem út kom hinn 31. sama mánaðar. Var þar jafnframt boðað til skiptafundar í búinu hinn 15. október 1987. Þeim fundi var síðan frestað um óákveðinn tíma, þar sem skiptaráðandi hafði þá vikið sæti við meðferð búsins og ekki verið skipaður annar í hans stað.

Hinn 24. nóvember 1987 var Sigurmar K. Albertsson hæstaréttarlögmaður ráðinn bústjóri til bráðabirgða að búinu, og á fyrsta skiptafundi þess, sem haldinn var á Ísafirði hinn 3. mars 1988, var hann kosinn skiptastjóri þess.

Við skiptameðferð búsins hefur komið upp ágreiningur milli aðilja máls þessa um kröfur, sem skiptastjóri búsins gerði á hendur varnaraðilja um riftun tiltekinna ráðstafana þrotamanns, og er mál þetta sprottið af þeim ágreiningi. Á skiptafundi í þrotabúinu hinn 17. mars 1988 varð samkomulag með aðiljum að reka fyrir skiptaréttinum mál til úrlausnar um riftunarkröfur þrotabúsins á hendur varnaraðilja. Var þá bókað, að málið skyldi þingfest með framlagningu sóknargagna fimmtudaginn 7. apríl 1988 og að þrotabúið yrði sóknaraðili þess, en Sparisjóður Súðavíkur varnaraðili. Málið var síðan þingfest hinn 7. apríl 1988 með framlagningu sóknargagna. Gerði sóknaraðili þá eftirfarandi dómkröfur:

„1) Að rift verði þeirri ráðstöfun af hálfu umboðsmanna Þórólfs Ingólfssonar að afhenda þann 10.6.1987 varnaraðila máls þessa skuldabréf að fjárhæð kr. 2.700.000 þar sem Steinþór Friðriksson nnr. 8503-2488 samþ. að greiða Sparisjóði Súðavíkur þá fjárhæð, en bréfið er tryggt með 1. veðrétti í fasteigninni Aðalstræti 37, Ísafirði, og víxil að fjárhæð kr. 216.666,66 með gjalddaga 7.12.1987 og er sá víxill samþ. af Steinþóri Friðrikssyni.

2) Að varnaraðila verði gert að skila til þrotabúsins áðurgreindu skuldabréfi, víxli og þeim fjárhæðum, sem kunna að hafa greiðst vegna þessara viðskiptabréfa, ásamt dráttarvöxtum eins og þeir voru og verða frá viðtökudögum greiðslna til þess dags, er greitt verður til þrotabúsins.

3) Þá er krafist málskostnaðar skv. texta LMFÍ.“

Af hálfu varnaraðilja kom fram greinargerð í þinghaldi hinn 10. maí 1988, og þar eru kröfur hans í málinu settar fram þannig:

„1) Aðalkrafa varnaraðila er sú, að máli þessu verði vísað frá skiptarétti.

2) Varakrafa varnaraðila er sú, að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

3) Prautavarakrafa varnaraðila er sú, að aðeins verði fallist á endurgreiðslu á auðgun sparisjóðsins vegna viðskiptanna við þrotamann, með

tilliti til tjóns þrotabúsins. Þ.e. að beitt verði svokallaðri auðgunarreglu gjaldþrotalaganna. Í öllum tilvikum er gerð krafa um málskostnað úr hendi sóknaraðila skv. gjaldskrá LMFÍ.

4) Þrauta- þrautavarakrafa varnaraðila er sú að verði ekki fallist á neina af framangreindum kröfum þá verði viðurkennd krafa hans í þrotabúið, er nemi fjárhæð þeirri, er honum kynni að verða gert skylt að standa skil á gagnvart þrotabúinu, og málskostnaður látinn niður falla.“

Í þessum úrskurði er aðeins til úrlausnar krafa varnaraðilja um frávisun málsins.

Frávisunarkröfuna styður varnaraðili þeim rökum, að riftunarkrafa sóknaraðilja sé of seint fram komin. Úrskurður um töku búsins til gjaldþrotaskipta hafi verið kveðinn upp hinn 15. júlí 1987 samkvæmt beiðni þrotamanns sjálfs. Hafi þrotabúið átt að höfða mál til að koma fram riftunarkröfum sínum á hendur varnaraðilja innan 6 mánaða, frá því sá, sem með búið fór, átti þess kost að gera riftunarkröfuna. Þetta mál teljist væntanlega höfðað með framlagningu greinargerðar sóknaraðilja í skiptarétti hinn 7. apríl 1988, en þá hafi verið liðnir tæpir níu mánuðir frá uppkvaðningu gjaldþrotaúrskurðarins og meira en sex mánuðir liðnir frá lokum kröfulýsingarfrests í búið.

Varnaraðili heldur því fram, að allt frá því skiptin hófust, hafi fyrrsvarsmönnum búsins verið ljós tilvist þeirrar kröfu, sem um sé fjallað í máli þessu. Skiptaráðanda hafi verið í lófa lagið þegar við upphaf gjaldþrotaskipta að efna til skiptafundar til þess að taka ákvörðun um höfðun riftunarmáls. Þrátt fyrir það hafi aldrei fyrir þingfestingu máls þessa verið skrifað svo sem eitt bréf til varnaraðilja og engin krafa verið gerð um afhendingu þeirra verðmæta, sem gerð sé krafa um í máli þessu. Um frest til málsóknar gildi reglur 68. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Þær reglur séu settar með hagsmuni viðsejenda þrotamanns í huga. Viðsejandi þrotamanns eigi að geta treyst því, að riftunarkrafa verði ekki sett fram að loknum sex mánuðum frá upphafi skipta eða í síðasta lagi sex mánuðum eftir lok kröfulýsingarfrests. Vísar sóknaraðili í þessu sambandi til Hrd. 1959, bls. 559, og Hrd. 1984, bls. 1117.

Í annan stað styður varnaraðili frávisunarkröfu sína því, að sóknaraðilja skorti málsóknarheimild. Ákvörðun um málsóknina hafi ekki verið borin undir skiptafund, ekki hafi verið auglýst, að til greina komi að höfða riftunarmál, hvað þá, að uppástunga um slíkt hafi komið fram á skiptafundi. Vísar varnaraðili í þessu sambandi til Hrd. 1968, bls. 1186, og til greinargerðar með frumvarpi, sem varð að lögum nr. 6/1978, athugasemda við 95.-100. gr. laganna.

Loks er frávisunarkrafa varnaraðilja á því reist, að kröfugerð sóknaraðilja sé svo óljós, að henni beri að vísa frá dómi. Sé þetta raunar viður-

kennt í greinargerð sóknaraðilja, bls. 4. Varnaraðili heldur því fram, að sóknaraðili hafi haft miklu meira en nægan tíma til þess að afla þeirra gagna, sem honum var þörf á, til að ganga sómasamlega frá kröfugerð sinni. Þá heldur varnaraðili því fram, að kröfugerð sóknaraðilja sé í ósamræmi við ákvæði 62. og 63. gr. gjaldþrotalaga og beri að vísa málinu frá af þeirri ástæðu einnig.

Af hálfu sóknaraðilja er öllum málsástæðum og lagarökum varnaraðilja varðandi frávisunarkröfuna mótmælt.

Sóknaraðili telur, að málshöfðunarfrestur samkvæmt 68. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 byrji ekki að líða, fyrr en sex mánuðir séu liðnir frá kosningu skiptastjóra. Skiptastjóri hafi ekki verið kosinn fyrr en 3. mars 1988, og sé augljóst, að ekki séu liðnir sex mánuðir frá þeim tíma. Verði ekki á það fallist, að frestur skuli miðast við þetta tímamark, sé alveg ljóst, að hann hafi ekki byrjað að líða fyrr en við lok kröfulýsingarfrests í búíð, sem var 30. september 1987. Ákvörðun um rekstur máls þessa á skiptafundi hinn 17. mars sl. verði að teljast jafngilda málshöfðun í almennu einkamáli samkvæmt 103. gr. laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði. Vísar sóknaraðili í þessu sambandi til dóms Hæstaréttar í máli nr. 113/1987, sem upp var kveðinn hinn 22. apríl 1988, þar sem því sé slegið föstu, að málshöfðunarfrestur samkvæmt 68. gr. gjaldþrotalaga byrji undir engum kringumstæðum að líða fyrr en við lok kröfulýsingarfrests í viðkomandi þrotabú.

Sóknaraðili heldur því fram, að skiptastjóri þrotabús hafi næga heimild samkvæmt 91. gr. gjaldþrotalaga til að höfða þau mál til riftunar ráðstafana þrotamanns, sem hann telji ástæðu til, og þurfi hann hvorki samþykki skiptafundar í búinu né skiptaráðanda til slíkrar málsóknar.

Sóknaraðili mótmælir þeirri staðhæfingu varnaraðilja, að kröfugerð sinni sé svo áfátt, að henni beri að vísa frá dómi. Telur sóknaraðili kröfur sínar að öllu leyti samrýmast áskilnaði laga nr. 85/1936 um skýran og glöggan málantilbúnað.

Niðurstaða réttarins.

Málsaðiljar hafa orðið ásáttir um að reka mál þetta fyrir skiptaréttinum, en án slíks samkomulags hefði átt að fara með slíkt mál fyrir hinum almenna dómstóli í héraði. Slíkt samkomulag er heimilt samkvæmt 112. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Nær skipun setuskiptaráðanda í þrotabú Þórólfs Ingólfssonar til að fara með mál þetta fyrir skiptaréttinum.

Samkomulag aðilja um rekstur málsins og ákvörðun um fyrirtöku þess hinn 7. apríl 1988 var hvort tveggja gert á dómþingi hinn 17. mars 1988, þar sem lögmenn beggja málsaðilja voru viðstaddir. Voru þá ekki liðnir 6 mánuðir frá lokum kröfulýsingarfrests í þrotabú Þórólfs Ingólfssonar,

sem rann út 30. september 1987. Ekki verður talið, að málshöfðunarfrestur byrji að líða fyrr en á þessu tímamarki, en hvort sem miða ber við þennan dag eða aðra dagsetningu síðar, er ljóst, að málið hefur verið höfðað nægilega snemma samkvæmt 68. gr. gjaldþrotalaga, sbr. 103. gr. laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði. Verður þessi frávisunarástæða varnaraðilja því ekki tekin til greina.

Samkvæmt 91. gr. gjaldþrotalaga gætir skiptastjóri þrotabús hagsmuna búsins og er umboðsmaður þess gagnvart öðrum og fyrir dómstólum og skal gera svo fljótt sem verða má ráðstafanir varðandi meðferð þess. Hann á einnig að innheimta kröfur búsins á hendur öðrum. Ekki er í gjaldþrotalögum ráðgert, að skiptastjóri leiti heimildar skiptafunda til málshöfðana fyrir hönd bús. Þannig segir í 112. gr. laganna, að sá, sem með búið fer, skuli höfða dómsmál fyrir þess hönd, og mælir sú grein ekki fyrir um nein sérstök skilyrði í því sambandi. Verður málinu því ekki vísað frá dómi af þessari ástæðu.

Kröfur sóknaraðilja í málinu lúta að riftun tiltekinna greiðslna, sem umboðsmenn þrotamanns hafi hinn 10. júní 1987 greitt fyrir hann til varnaraðilja. Greiðslur þessar hafi falist í afhendingu tiltekins skuldabréfs og tiltekins víxils. Jafnframt er krafist afhendingar þessara viðskiptabréfa og þess fjár, sem kunni að hafa verið innheimt samkvæmt þeim. Verður ekki betur séð en að kröfugerð þessi sé í fullu samræmi við ákvæði 64. gr. gjaldþrotalaga, sem kveður á um, að greiðslum skuli skilað í þeim mæli, sem þær séu enn til, ef annar hvor aðili krefst þess, en jafna skuli greiðslur með peningagreiðslu, eftir því sem þarf. Engin haldbær rök hafa komið fram af hálfu varnaraðilja, sem leiði til þess, að vísa beri þessum kröfum frá dómi, vegna þess að þær séu ekki nægilega skýrar.

Samkvæmt því, sem nú var rakið, er kröfu varnaraðilja um frávisun málsins hafnað.

Ákvörðun málskostnaðar bíður endanlegs úrskurðar í málinu.

Ragnar Halldór Hall setuskiptaráðandi kveður upp úrskurð þennan.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Frávisunarkröfu varnaraðilja í máli þessu er hafnað.

Úrskurður skiptaréttar Ísafjarðar 7. október 1988.

I.

Mál þetta var tekið til úrskurðar að loknum munnlegum málflutningi hinn 20. september 1988.

Sóknaraðili, þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar, nafnnr. 9717-6566, Ísafirði, gerir eftirtaldar dómkröfur:

„1. Að rift verði þeirri ráðstöfun af hálfu umboðsmanna Þórólfs Ingólfs-sonar að afhenda þann 10.6.1987 varnaraðila máls þessa skuldabréf að fjárhæð kr. 2.700.000 þar sem Steinþór Friðriksson nnr. 8503-2488 samþ. að greiða Sparisjóði Súðavíkur þá fjárhæð, en bréfið er tryggt með 1. veðrétti í fasteigninni Aðalstræti 37, Ísafirði, og víxil að fjárhæð kr. 220.000 með gjalddaga 7.12.1987 og er sá víxill samþ. af Steinþóri Friðrikssyni.

2. Að varnaraðila verði gert að greiða til þrotabúsins andvirði áðurgreinds víxils kr. 220.000 auk 21,5% ársvaxta frá 9.12. 1987 til 11.12. s.á., en 22% ársvöxtum frá þ.d. til 21.2.1988, en 19% ársvöxtum frá þ.d. til 11.4. s.á., en 18% ársvöxtum frá þ.d. til 1.6. s.á., en 20% ársvöxtum frá þ.d. til 21.6. s.á., en 26% ársvöxtum til 11.7. s.á., en 15% ársvöxtum frá þ.d. til 1.9. s.á., en 11% ársvöxtum til þess dags er úrskurður verður kveðinn upp í skiptaréttarmáli þessu, en frá þ.d. til greiðsludags dráttarvexti, sem Seðlabanki Íslands ákveður skv. 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, sbr. 14. gr. sömu laga.

Þá verði varnaraðilja gert að skila til þrotabúsins áðurnefndu skuldabréfi og greiða til búsins innistæðu á biðreikningi nr. 505 kr. 799.211,50 auk 15% ársvaxta frá 2.8.1988 til 1.9. s.á., en 11% ársvaxta frá þ.d. til þess dags er kveðinn verður upp úrskurður í skiptaréttarmáli þessu, en frá þ.d. til greiðsludags dráttarvexti, sem Seðlabanki Íslands ákveður skv. 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, sbr. 14. gr. sömu laga.“

3. Ennfremur krefst sóknaraðili málskostnaðar úr hendi varnaraðilja samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands, auk 12% sölugjalds.

Endanlegar dómkröfur varnaraðilja, Sparisjóðs Súðavíkur, Súðavík, eru þessar:

1. Aðallega að öllum kröfum sóknaraðilja verði hafnað og að honum verði gert að greiða varnaraðilja málskostnað samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands.

2. Til vara er þess krafist að aðeins verði fallist á endurgreiðslu á auðgun sparisjóðsins vegna viðskiptanna við þrotamann með tilliti til tjóns þrotabúsins, þ.e. að beitt verði svokallaðri auðgunarreglu gjaldþrotalaganna, og að sóknaraðilja verði gert að greiða varnaraðilja málskostnað samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands.

3. Til þrautavara er þess krafist, að verði ekki fallist á framangreindar kröfur varnaraðilja, þá verði viðurkennd krafa hans í þrotabúið, er nemi

fjárhæð þeirri, er honum kynni að verða gert að standa skil á gagnvart protabúinu, og málskostnaður látinn niður falla.

4. Við munnlegan málflutning gerði lögmaður varnaraðilja þá ítrustu þrautavarakröfu, að verði ekki á aðrar kröfur varnaraðilja fallist, neyti dómurinn heimildar 65. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 og felli niður eða lækki verulega þær fjárhæðir, sem varnaraðilja verði gert að greiða búinu, og málskostnaður verði felldur niður.

Tildrög málsins eru þau, að með úrskurði, uppkveðnum í skiptarétti Ísa-fjarðar hinn 15. júlí 1987, var bú Þórólfs Ingólfssonar, nafnr. 9717-6566, þá til heimilis að Stórholti 11, Ísafirði, tekið til gjaldþrotaskipta samkvæmt beiðni hans sjálfs. Hinn reglulegi skiptaráðandi á Ísafirði vék sæti við bús-meðferðina með úrskurði, uppkveðnum 14. október 1987. Með bréfi dóms-málaráðuneytisins, dagsettu 24. sama mánaðar, var Ragnar Halldór Hall borgarfégeti skipaður til þess að fara sem setuskiptaráðandi með skipti á búinu. Barst setuskiptaráðanda skipunarbréfið hinn 24. nóvember 1987, og kveður hann upp úrskurð þennan.

Innköllun til skuldheimtumanna þrotabúsins birtist fyrra sinni í Lög-birtingablaði, sem út kom hinn 31. júlí 1988. Var þar jafnframt boðað til skiptafundar í búinu hinn 15. október 1987. Þeim fundi var síðan frestað um óákveðinn tíma, þar sem skiptaráðandi hafði þá vikið sæti við meðferð búsins og setuskiptaráðandi ekki enn tekið við meðferð þess.

Hinn 24. nóvember 1987 var Sigurmar K. Albertsson hæstaréttarlögmaður ráðinn bústjóri til bráðabirgða að búinu, og á fyrsta skiptafundi þess, sem haldinn var á Ísafirði hinn 3. mars 1988, var hann kosinn skiptastjóri þess.

Við skiptameðferð búsins hefur komið upp ágreiningur milli aðilja máls þessa um kröfur, sem skiptastjóri búsins gerði á hendur varnaraðilja um riftun tiltekinna ráðstafana þrotamanns, og er mál þetta sprottið af þeim ágreiningi. Á skiptafundi í protabúinu hinn 17. mars 1988 varð samkomu-lag með aðiljum að reka fyrir skiptaréttinum mál til úrlausnar um riftunar-kröfur þrotabúsins á hendur varnaraðilja. Var þá einnig bókað, að málið skyldi þingfest með framlagningu sóknargagna fimmtudaginn 7. apríl 1988 og að þrotabúið yrði sóknaraðili þess, en Sparisjóður Súðavíkur varnar-aðili. Málið var síðan þingfest umræddan dag.

Dómariinn hefur leitað sátta í málinu, en sú viðleitni hefur ekki borið árangur.

Upphaflega gerði varnaraðili kröfu um, að málinu yrði vísað frá dómi. Var þeirri kröfu hrundið með úrskurði réttarins, uppkveðnum 24. maí 1988.

II.

Þórólfur Ingólfsson hóf vorið 1986 rekstur tiskuvöruverslunar á Ísafirði, sem hann rak með ótakmarkaðri ábyrgð. Verslun þessi var rekin undir

nafninu Tískuhúsið, en firma með því nafni eða öðru um þennan rekstur var ekki skráð í firmaskrá. Snemma árs 1987 hóf hann einnig rekstur veitingahúss á Ísafirði með ótakmarkaðri ábyrgð undir nafninu Djúpið, en ekkert firma var heldur skráð í firmaskrá um þann rekstur. Á þessum tíma bjó Þórólfur í óvígðri sambúð, og starfaði sambýliskona hans, Guðríður Þórðardóttir, við þennan atvinnurekstur, en þau virðast hafa litið svo á, að hún ætti ekki eignarhlutdeild í þeim rekstri og bæri ekki ábyrgð á skuldbindingum vegna hans.

Reksturinn virðist hafa gengið fremur illa, og haustið 1986 var svo komið, að bankaviðskiptum þeim, sem Þórólfur hafði haft við Landsbanka Íslands, bæði við útibúið á Ísafirði og við útibúið við Langholtið í Reykjavík, var sagt upp af hálfu bankans og reikningum hans þar lokað vegna yfirdráttarskulda.

Eftir þetta virðist reksturinn hafa gengið í nokkra mánuði án bankareikninga, en í mars 1987 átti Þórólfur Ingólfsson viðræður við sparisjóðsstjóra Sparisjóðs Súðavíkur, sem leiddu til þess, að sparisjóðurinn féllst á að veita honum fyrirgreiðslu með þeim hætti, að opnaður yrði hlaupareikningur á nafni sambýliskonu Þórólfs, Guðríðar Þórðardóttur, sem nota mætti í þágu fyrirtækja Þórólfs. Reikningurinn var síðan stofnaður hinn 16. mars 1987, og var veitt yfirdráttarheimild að fjárhæð kr. 200.000,00, en til tryggingar yfirdráttarskuld var settur víxill, samþykktur af Guðríði, en útgefinn af Daníel Ingólfssyni, bróður Þórólfs. Reikningurinn varð nr. 300 við Sparisjóð Súðavíkur.

Þegar eftir opnun reikningsins fór að bera á því, að hann væri misnotaður með útgáfu tékka langt umfram innistæðu og heimild til yfirdráttar. Er reikningnum var lokað hinn 24. apríl 1987, var yfirdráttarskuldin orðin meira en tvær milljónir króna.

Á því tímabili, sem reikningurinn var við lýði, átti Þórólfur Ingólfsson önnur viðskipti við Sparisjóð Súðavíkur. Keypti sparisjóðurinn af honum víxil að fjárhæð kr. 760.000,00, eftir að bæjarfógetinn á Ísafirði hafði látið innsigla fyrirtæki Þórólfs á Ísafirði vegna vanskila á söluskatti. Vegna þessarar fyrirgreiðslu tókst Þórólfi að semja þannig um uppgjör söluskattsskuldarinnar, að bæjarfógetinn féllst á, að starfsemin yrði hafin að nýju.

Skömmu eftir að Sparisjóður Súðavíkur hafði lokað tékkareikningnum nr. 300, fór Þórólfur Ingólfsson frá Ísafirði. Veitti hann Daníel Ingólfssyni, bróður sínum, „allsherjarumboð“ til að annast fjármál sín og annast sölu veitingastaðarins Djúpsins, og náði umboð Daníels til þess að ráðstafa söluandvirði hans.

Með ódagsettum kaupsamningi, sem Daníel Ingólfsson gerði fyrir hönd Þórólfs Ingólfssonar, seldi hann Steinþóri Friðrikssyni, Hlíðarvegi 5, Ísa-

firði, veitingahúsið Djúpið fyrir kr. 4.500.000,00. Ákvæði samningsins um greiðslu kaupverðs er svohljóðandi:

„1. Við undirritun samnings þessa	kr. 500.000
2. Með útgáfu kaupanda á veðskuldabréfi að fjárhæð kr. 2.700.000. Skuldin er bundin lánskjaravísitölu (sic) stig og beri hæstu meðalvexti (sic.) skv. útreikningi Seðla-banka Íslands frá 28.07.1987. Af skuldinni greiðist mánaðarlega, fyrst 28.12.1987 og síðast 28.12.1990. Skuldabréfið verði tryggt með veði í fasteign sem seljandi samþykkir	kr. 2.700.000
3. Með samþykki kaupanda á 6 víxlum með gjalddaga á mánaðarfresti fyrst 07.07.87 1987 (sic.) Hver víxill verður að fjárhæð kr. 216.666,66. Víxlarnir verða útgefnir og ábektir af 3 aðilum, sem seljandi samþykkir	kr. 1.300.000
	<u>Kr. 4.500.000“</u>

Samkvæmt kaupsamningnum skyldu kaupin miðast við 7. maí 1987, en þann dag hafi aðilar gert bráðabirgðasamning um kaupin.

Kaupandinn gaf hinn 29. maí 1987 út skuldabréf, sem ekki er um deilt, að var til efnda á 2. tölulið kaupsamningsins. Fjárhæð þess er kr. 2.700.000,00, en kröfuhafi þess er Sparisjóður Súðavíkur. Var Sparisjóði Súðavíkur afhent bréfið, eftir að því hafði verið þinglýst, og átti andvirði þess að ganga upp í skuldir Þórólfs Ingólfssonar við sparisjóðinn. Skjalið hlaut við þinglýsingu Litra nr. 890/1987 í þinglýsingarbókum Ísafjarðar-kaupstaðar og var móttekið til þinglýsingar 2. júní 1987 og innfært í þinglýsingarbók hinn 5. sama mánaðar.

Ennfremur var Sparisjóði Súðavíkur afhentur einn víxill, sem kaupandinn hafði afhent samkvæmt 3. tölulið kaupsamningsins, að fjárhæð kr. 220.000,00, með gjalddaga 7. desember 1987, sem einnig átti að ganga upp í skuldir Þórólfs Ingólfssonar við sparisjóðinn. Gögn málsins bera ekki með sér, hvers vegna fjárhæð víxilsins var ekki í samræmi við ákvæði 3. töluliðar kaupsamningsins, en óumdeilt er í málinu, að víxillinn hafi verið að fjárhæð kr. 220.000,00, með gjalddaga 7. desember 1987, samþykktur af Steinþóri Friðrikssyni, útgefinn 1. júní 1987 og framseldur eyðuframsali af Helga Má Friðrikssyni og ábektur af Bjarndísi Friðriksdóttur. Greiðslustaður víxilsins var í Útvegsbanka Íslands, Ísafirði.

Upplýst er í greinargerð varnaraðilja, að skuld Þórólfs við Sparisjóð Súðavíkur nam samtals kr. 2.820.253,50, þegar reikningi nr. 300 hafði verið lokað.

Í gögnum frá varnaraðilja, sem liggja frammi í málinu, kemur fram, að víxill sá, sem í málinu greinir og var í gjalddaga 7. desember 1987, kr. 220.000,00, var greiddur hinn 9. desember 1987 til Sparisjóðs Súðavíkur. Jafnframt liggur fyrir, að umrætt skuldabréf, upphaflega að fjárhæð kr. 2.700.000,00, er enn í vörslum Sparisjóðs Súðavíkur, sem hefur innheimt af því afborganir, vexti og verðbætur, eftir því sem gjaldfallið hefur, og fært innheimt fé inn á sérstakan biðreikning í sparisjóðnum, en slíkir reikningar bera sömu vexti og almennar sparisjóðsbækur við þessa lánastofnun.

III

Sóknaraðili vísar um kröfur sínar til ákvæða 54. gr. og 61. gr. laga nr. 6/1978. Hann heldur því fram, að afhending skuldabréfsins, sem um er deilt í málinu, sé greiðsla með óvenjulegum greiðslueyri, m.a. með tilliti til þess, að bréfið er stílað til varnaraðilja beint, en ekki til „eðlilegs kröfuhafa“, og ljóst sé, að greiðslan hafi verið nánast eina eign þrotamanns og ráðið úrslitum um gjaldhæfni hans. Þá sé ljóst, að afhending þessara verðmæta til varnaraðilja hafi verið honum mjög til hagsbóta umfram aðra kröfuhafa, og ljóst, að þegar afhendingin fór fram, hafi þrotamaður þegar verið orðinn ógjaldfær.

Sóknaraðili heldur því fram, að varnaraðili hafi vitað um ógjaldfærni þrotamanns, og er vísað til aðstæðna við stofnun reiknings nr. 300, vitneskju um restrarerfiðleika vegna innheimtuaðgerða bæjarfógetans á Ísafirði og aðstæður allar, er voru við aðskilnað þrotamanns við rekstur sinn, og kringumstæður allar og aðferðir við kaup og sölu veitingastaðarins.

Sóknaraðili heldur því og fram, að verði þær ráðstafanir, sem hér um ræðir, látnar standa óhaggaðar, sé jafnræði kröfuhafa þrotabúsins fyrir borð borið, en slíkt sé andstætt meginreglum laga nr. 6/1978.

Sóknaraðili bendir á, að formlegur skuldari og ábyrgðarmaður gagnvart skuld á reikningi nr. 300 við Sparisjóð Súðavíkur hafi verið Guðríður Þórðardóttir, en bú hennar hafi ekki verið tekið til skipta sem gjaldþrota, svo að kunnugt sé, eða á gjaldfærni hennar reynt. Guðríður Þórðardóttir hafi verið réttur skuldari vegna yfirdráttarins, þó svo þrotamanni, reikningshafa og forsvarsmanni varnaraðilja beri saman um, að reikninginn skyldi nota vegna rekstrar þrotamanns. Vísar sóknaraðili í þessu sambandi til 4. gr. og 12. gr. laga nr. 94/1933.

Sóknaraðili lýsti yfir því við munnlegan málflutning, að af hálfu sóknaraðilja yrði samþykkt að hleypa kröfu varnaraðilja að við skipti á þrotabúi

Þórólfs Ingólfssonar að því marki, sem riftunarkröfur hans í máli þessu næðu fram að ganga.

Sóknaraðili lýsti yfir því við munnlegan málflutning, að í kröfu hans um skil á umræddu skuldabréfi fælist að sjálfsögðu, að bréfið yrði afhent áritað um framsal til sóknaraðilja.

IV.

Varnaraðili byggir aðalkröfu sína á því, að afhending skuldabréfsins og víxilsins, sem um er fjallað í máli þessu, hafi, eins og á stóð, verið eðlilegar ráðstafanir. Það sé sjálfsagður hluti bankaviðskipta að taka við ýmiss konar skuldabréfum og viðskiptabréfum sem greiðslu eða til tryggingar fyrir skuldbindingum. Beri því að hafna þeirri málsástæðu sóknaraðilja, að um óvenjulegan greiðslueyri hafi verið að ræða.

Varnaraðili bendir á, að uppgjör við sparisjóðinn hafi verið forsenda fyrir áframhaldandi rekstri kaupanda veitingahússins og þar með sölu þess. Hefðu þau verðmæti, sem fengust við sölu þess, aldrei orðið til, ef átt hefði að ráðstafa þeim með öðrum hætti en gert var, hvað sem gjaldfærni þrotamanns að öðru leyti leið. Það sé því jafnljóst, að afhending skuldabréfsins og uppgjör til sparisjóðsins var hagur allra annarra lánardrottna, þar sem aðrar eignir þrotamanns komu þar með til skipta milli þeirra. Af þessari ástæðu mótmælir varnaraðili sérstaklega þeirri málsástæðu sóknaraðilja, að greiðslan hafi ráðið úrslitum um gjaldhæfi þrotamanns.

Varnaraðili heldur því fram, að ekki sé hægt að kalla samskipti varnaraðilja við þrotamann „viðskipti“ í þeirri merkingu, sem í daglegu tali sé lögð í það hugtak, heldur hafi þrotamaður beitt varnaraðilja fjársvikum. Hann hafi ólöglega tekið sér verðmæti með sviksamlegum hætti og þar með lengt líf fyrirtækja sinna og aukið verðmæti þeirra. Hagnaður hafi ekki hlotist af þessu fyrir varnaraðilja, heldur aðeins tap, og auðgunarregla gjaldþrotalaganna eigi því ekki við hér né heldur venjuleg riftunarsjónarmið, sem 54. gr. gjaldþrotalaga sé reist á.

Varnaraðili mótmælir því, að riftun geti átt sér stað á grundvelli 61. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Samkvæmt þeirri grein sé það skilyrði riftunar, að ráðstöfunin hafi verið ótilhlýðileg. Eins og á stóð hér, hafi ekkert verið ótilhlýðilegt við afhendingu og móttöku skuldabréfsins né heldur víxilsins. Sparisjóður Súðavíkur hafi verið algjörlega grandlaus um fjárhagsstöðu þrotamanns að öðru leyti og enga ástæðu haft til að ætla, að gjaldþrot myndi fylgja í kjölfarið. Þvert á móti hafi Daniel Ingólfsson, bróðir þrotamanns, fullvissað sparisjóðinn og aðra um það, að hann og faðir hans myndu greiða allar þær skuldbindingar hans, sem ekki greiddust við sölu á veitingastaðnum. Reyndin hafi hins vegar orðið allt önnur, og hafi Daniel Ingólfsson viðurkennt síðar, að enginn hafi í raun

haft hugmynd um það á þessum tíma, hve staða Þórólfs hafi í raun verið slæm.

Varnaraðili heldur því fram, að sönnunarbyrðin um grandsemi (sic) varnaraðilja hvíli á sóknaraðilja, en sú sönnun hafi ekki tekist.

Varnaraðili tekur fram, að tilgangslaust hafi verið fyrir varnaraðilja að leita fullnustu hjá Guðríði Þórðardóttur vegna yfirdráttarskuldar þeirrar, sem um ræðir í máli þessu. Bendir hann á, að hún sé eignalaus og að gerð hafi verið hjá henni árangurslaus aðför. Þá telur varnaraðili, að sú staðreynd, að ávísanareikningur nr. 300 var notaður í þágu fyrirtækja þrotamanns, hafi fullkomlega veitt varnaraðilja heimild til að ganga til uppgjörs um skuldirnar með þeim hætti, sem gert var. Heldur varnaraðili því fram í þessu sambandi, að ekkert liggi fyrir annað í málinu en að umrædd fyrirtæki hafi verið sameign Guðríðar Þórðardóttur og þrotamanns.

Varakröfu sína rökstyður varnaraðili þannig, að krafa sóknaraðilja geti aðeins miðast við þá auðgun, sem varnaraðili hafi haft af ráðstöfunum þeim, sem í málinu greinir. Um þetta segir í greinargerð hans:

„...reyndar sé ljóst að varnaraðili muni alltaf tapa á viðskiptum sínum við þrotabúið, en ef um auðgun væri að ræða þá geti aðeins verið um að ræða það sem innheimst hefur, þ.e. þær afborganir sem af skuldaþréfinu hafa verið greiddar og greiðsla sú er komið hefði inn fyrir víxil per 7.12.1987 að fjárhæð kr. 220.000. Þá er á það að líta hvert tjón þrotabúsins hafi verið; ljóst er að það kann að vera andvirði framangreindra greiðslna og hugsanlega markaðsverð, eftirstöðva skuldaþréfsins. Ljóst er að brunabótamat viðkomandi veðhluta er miklu lægra en skuldaþréfið, þá virðist jafnvel skuldaþréfið vera vaxtalaust og ekki er heldur ljóst hvort þréfið er verðtryggt. Allt hnígur þetta að þeim brunni að skuldaþréfið sé því sem næst verðlaust og tjón þrotabúsins því sáralítið, sbr. 62. gr. gjaldþrotalaganna. Því er enn fremur haldið fram að grandleysi varnaraðilja útiloki beitingu ákvæða 63. gr. gjaldþrotalaganna, en þó svo væri, þá væri aðeins um bætur skv. alm. reglum þ.e. aðeins sannanlegt tjón, þ.e. sama alm. viðhorfið, þar sem miðað yrði við gangverð skuldaþréfsins...“

Þrautavarakrafa varnaraðilja er á því reist, að dómvenja sé fyrir því í riftunarmálum sem þessum, að ef riftun nái fram að ganga, þá myndist krafa í þrotabúið frá þeim, sem riftun verði að þola, sem sé jafnhá tjóni því, sem hann verði fyrir vegna riftunarinnar. Ekki verði þó um stöðu þeirrar kröfu í skuldaröð fjallað í þessu máli.

Ítrasta þrautavarakrafa varnaraðilja var skýrð þannig við munnlegan málflutning, að ákvæði 65. gr. gjaldþrotalaga heimili við aðstæður, eins og hér séu fyrir hendi, að fella niður eða lækka verulega greiðsluskyldu varnaraðilja, enda þótt fallist yrði á riftunarkröfur sóknaraðilja.

Varnaraðili mótmælir sérstaklega vaxtakröfu sóknaraðilja. Hann mótmælir því, að varnaraðilja sé skylt að greiða vexti af þeim fjárhæðum, sem honum kunni að verða gert að skila. Mótmælir varnaraðili því, að peningakröfur beri vexti, fyrr en að gjalddaga kemur, og geti gjalddagi kröfu þeirrar, sem hér um ræðir, ekki verið, fyrr en málið hefur verið þingfest fyrir dómi. Vísar varnaraðili í þessu sambandi til 4. og 9. gr. laga nr. 25/1987 um vexti.

V.

Svo sem rakið var í kafla I hér að framan, hafa aðiljar orðið sammála um rekstur máls þessa fyrir skiptarétti Ísaffjarðar, en án slíks samkomulags hefði úrlausn þess átt undir almennan dómstól. Slíkt samkomulag er heimil að í 112. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Nær skipun setuskiptaráðanda í þrotabú Þórólfs Ingólfssonar til þess, að hann fari með málið sem dómari fyrir skiptaréttinum.

Við meðferð máls þessa hafa gefið munnlegar skýrslur fyrir dóminum Hálfdán Kristjánsson, fyrrverandi sparisjóðsstjóri Sparisjóðs Súðavíkur, og Daniel Ingólfsson, bróðir Þórólfs Ingólfssonar. Ennfremur liggja frammi í málinu endurrit skýrslna, sem teknar voru af Þórólfi Ingólfssyni og Daniel Ingólfssyni fyrir skiptaréttinum um málefni búans, áður en til reksturs þessa ágreiningsmáls kom, svo og ljósrit gagna um lögreglurannsókn, sem fram fór vegna ætlaðrar misnotkunar á tékkareikningi nr. 300 við Sparisjóð Súðavíkur sumarið 1987.

Þó svo að tékkareikningur nr. 300 við lánastofnun varnaraðilja hafi verið opnaður til að þjóna atvinnurekstri þrotamanns á Ísafirði, var þrotamaður ekki reikningshafi, heldur þáverandi sambýliskona hans, Guðríður Þórðardóttir. Hún var því skuldari þeirra tékka, sem ekki reyndist næg innistæða fyrir við innlausn þeirra hjá varnaraðilja. Varnaraðili hafði fyrir stofnun reikningsins fengið sérstaka tryggingu fyrir vanskilum, víxli samþykktan af reikningshafa og útgefinn af Daniel Ingólfssyni, en Þórólfur Ingólfsson hafði ekki tekið á sig neina slíka ábyrgð. Það er á hinn bóginn upplýst í gögnum málsins, að marga þeirra tékka, sem gefnir voru út á umræddan reikning, fyllti Þórólfur að öllu leyti út, nema hvað þeir voru undirritaðir af reikningshafa. Þannig mun reikningshafi hafa undirritað öll eyðublöð í tékkhefti, sem hún síðan afhenti Þórólfi til notkunar.

Þegar umboðsmaður þrotamanns hafði milligöngu um það fyrir hans hönd, að varnaraðilja voru afhentir þeir fjármunir, sem í máli þessu greinir, átti varnaraðili kröfur á hendur Guðríði Þórðardóttur vegna yfirdráttarskuldar að fjárhæð kr. 2.060.353,50 auk vaxta og kostnaðar. Að auki átti varnaraðili þá kröfu á hendur þrotamanni að fjárhæð kr. 760.000 samkvæmt víxli, sem féll í gjalddaga 30. apríl 1987. Þrotamaður hafði þá marg-

sinnis lofað að bæta úr og gera þessar skuldir upp og þannig í raun viðurkennt ábyrgð sína á þeim, þ.e. bæði víxilskuldinni og yfirdráttarskuldinni, sem hann var ekki formlegur skuldari að.

Með sölu veitingastaðarins Djúpsins var nánast öllum eignum þrotamanns, Þórólfs Ingólfssonar, ráðstafað, en eignir tiskuvöruverslunar hans, sem þá var hætt starfsemi, voru sáralitlar. Varnaraðili átti engin slík tryggingarréttindi í þeirri eign, sem þar var seld, að slíkt réttlætti þá framkvæmd, að kaupandi gæfi út skuldabréf samkvæmt 2. tölulið samningsins beint til varnaraðilja. Með því að hafa þennan hátt á lét umboðsmaður þrotamanns varnaraðilja fá verðmæti til greiðslu á kröfum, sem hann, þ.e. umboðsmaðurinn, var að hluta til persónulega ábyrgur fyrir sjálfur.

Telja verður, að greiðsla yfirdráttarskuldar á tékkareikningi með skuldabréfi og víxli, sem hvort tveggja stafar frá og á að greiðast af þriðja aðilja, sé ekki venjulegur greiðslueyrir í slíkum viðskiptum. Liggur ekki annað fyrir í málinu, hvað þetta varðar, en að út frá því hafi verið gengið, að reikningshafi héldi stöðunni á reikningi nr. 300 innan umsaminna marka með því að leggja peninga inn á reikninginn eftir því, sem tékkar yrðu gefnir út á hann. Verður enda ráðið af gögnum málsins, að varnaraðili hafi ekki enn afráðið, með hvaða hætti viðskiptabréf þessi skuli afreiknuð upp í kröfur hans á hendur Þórólfi Ingólfssyni. Þá kemur ennfremur fram í gögnum málsins, að fyrirsvarsmáður varnaraðilja taldi skuldabréfið ekki nægilega vel veðtryggt, er hann fékk það í hendur, og leitaði eftir úrbótum í þeim efnum eftir móttöku þess. Þegar bú Þórólfs Ingólfssonar var tekið til gjaldþrotaskipta, hafði varnaraðili ekki formlega gefið út kvittun fyrir móttöku þessara viðskiptabréfa upp í kröfur sínar á hendur Þórólfi. Í ljósi þessa verður því með engu móti talið, að þessi „greiðsla“ hafi verið eðlileg, eins og á stóð. Ekki er heldur hægt að fallast á þá málsástæðu varnaraðilja, að það hafi verið til hagsbóta fyrir aðra kröfuhafa í bú þrotamanns, að veitingastaðurinn var seldur og andvirðið að stærstum hluta látið ganga til varnaraðilja, svo sem gert var. Verður því með vísan til 54. gr. laga nr. 6/1978 að fallast á það með sóknaraðilja, að rétt sé að rifta umræddum ráðstöfunum, án þess að frekar komi til skoðunar, hvort skilyrði riftunar samkvæmt 61. gr. þeirra laga séu fyrir hendi.

Sóknaraðili hefur krafist þess, að varnaraðili skili aftur því skuldabréfi, sem mál þetta snýst um, svo og því fé, sem af því hefur verið greitt og greint var frá hér að framan. Óumdeilt er, að skuldabréfið er í vörslu varnaraðilja, en víxill sá, sem í málinu greinir, hefur verið greiddur. Allt, sem innheimt hefur verið í þessu sambandi, er varðveitt á sérstökum biðreikningi í lánastofnun varnaraðilja. Verður því ekki á það fallist með varnaraðilja, að lagarök standi til að lækka eða fella niður gagnvart honum kröfu vegna riftunarinnar á grundvelli sérákvæðis 65. gr. gjaldþrotalaga.

Vaxtakrafa sóknaraðilja vegna innheimtra fjármuna, sem riftunin tekur til, þykir hófleg í ljósi þess, með hvaða hætti varnaraðili hefur haldið fjármunum þessum sérgreindum í bókhaldi sínu. Þó verður varnaraðilja ekki gert að greiða dráttarvexti af þeim fjárhæðum, sem honum verður gert að skila, fyrr en frá og með birtingardegi úrskurðarins. Vaxtakrafan nær aðeins til innheimtra fjármuna og miðast við þann tíma, er greiðslur bárust varnaraðilja, og verður að telja slíka vaxtakröfu vera í fullu samræmi við ákvæði 64. gr. gjaldþrotalaga, sbr. 4. gr. vaxtalaga nr. 25/1987.

Samkvæmt því, sem nú var rakið, og með vísan til 64. gr. gjaldþrotalaga verður varnaraðilja gert að skila umræddu skuldabréfi, árituðu um framsal, til þrotabús Þórólfs Ingólfssonar, svo og innheimtum fjármunum sem hér segir:

1. Skuldabréf útgefið af Steinþóri Friðrikssyni hinn 29. maí 1987, upphaflega að fjárhæð kr. 2.700.000, tryggt með 1. veðrétti í fasteigninni nr. 37 við Aðalstræti á Ísafirði. Bréfið hefur við þinglýsingu hlotið Litra nr. 890/1987 í þinglýsingabók Ísafjarðar.

2. Andvirði innheimtra afborgana af skuldabréfinu ásamt vöxtum og/eða verðbótum, sem varðveitt hefur verið á biðreikningi nr. 505 hjá varnaraðilja, kr. 799.211,50, með þeim vöxtum, sem greinir í úrskurðarorði.

3. Andvirði víxils samþykkt af Steinþóri Friðrikssyni, sem greiddur var til varnaraðilja 9. desember 1987, kr. 220.000, með þeim vöxtum, sem greinir í úrskurðarorði.

Svo sem rakið var, hefur sóknaraðili lýst því yfir, að varnaraðili fái að koma að við skipti á þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar kröfum, sem svara til þess, sem honum verður gert að greiða með úrskurði þessum. Er greiðsluskylda varnaraðilja samkvæmt úrskurðinum bundin þessu skilyrði.

Eftir þessum úrslitum og með vísan til 177. gr. laga nr. 85/1936 verður varnaraðilja gert að greiða sóknaraðilja málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 168.000, og er söluskattur innifalinn í þeirri fjárhæð.

Ú r s k u r ð a r o r ð :

Riftað er afhendingu Þórólfs Ingólfssonar til varnaraðilja, Sparisjóðs Súðavíkur, sem átti sér stað hinn 10. júní 1987, á skuldabréfi, sem Steinþór Friðriksson, nafnr. 8503-2488, gaf út til Sparisjóðs Súðavíkur hinn 29. maí 1987, að fjárhæð kr. 2.700.000, en skjalið hlaut við þinglýsingu Litra nr. 890/1987 í þinglýsingabókum Ísafjarðarkaupstaðar. Ber varnaraðilja að skila sóknaraðilja, þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar, skuldabréfinu, árituðu um framsal til þrotabúsins.

Riftað er afhendingu Þórólfs Ingólfssonar til varnaraðilja, sem fram fór hinn 10. júní 1987, á víxli að fjárhæð kr. 220.000, með gjalddaga 7. desember 1987, samþykktum af Steinþóri Friðrikssyni, útgefnum

1. júní 1987 og framseldum eyðuframsali af Helga Má Friðrikssyni og ábektum af Bjarndísi Friðriksdóttur. Greiðslustaður víxilsins var í Útvegsbanka Íslands, Ísafirði.

Varnaraðili greiði sóknaraðilja, þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar, kr. 220.000 með 21,5% ársvöxtum frá 9. desember 1987 til 11. sama mánaðar, með 22% ársvöxtum frá þeim degi til 21. febrúar 1988, með 19% ársvöxtum frá þeim degi til 11. apríl sama ár, með 18% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní sama ár, með 20% ársvöxtum frá þeim degi til 21. sama mánaðar, með 26% ársvöxtum frá þeim degi til 11. júlí sama ár, með 15% ársvöxtum frá þeim degi til 1. september sama ár, með 11% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags úrskurðar þessa og með þeim dráttarvöxtum, sem Seðlabanki Íslands ákveður á hverjum tíma samkvæmt 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, frá birtingardegi úrskurðarins til greiðsludags.

Varnaraðili greiði sóknaraðilja enn fremur kr. 799.211,50 með 15% ársvöxtum frá 2. ágúst 1988 til 1. september 1988, með 11% ársvöxtum frá þeim degi til birtingardags úrskurðar þessa og með þeim dráttarvöxtum, sem Seðlabanki Íslands ákveður á hverjum tíma samkvæmt 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, frá birtingardegi úrskurðarins til greiðsludags.

Greiðsluskylda varnaraðilja er bundin því skilyrði, að hann fái að koma að við skipti á þrotabúi Þórólfs Ingólfssonar kröfum, sem svara til greiðslu hans samkvæmt úrskurði þessum.

Varnaraðili greiði sóknaraðilja kr. 168.000 í málskostnað.

Greiðslur samkvæmt úrskurði þessum ber að inna af hendi innan 15 daga frá birtingu úrskurðarins að viðlagðri aðför að lögum.